

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 20ής Οκτωβρίου 1993 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-92/92 και C-326/92,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Landgericht München I και του Bundesgerichtshof προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των δικών που εκκρεμούν ενώπιον των αιτούντων δικαστηρίου μεταξύ

Phil Collins

και

Imtrat Handelsgesellschaft mbH,

και μεταξύ

Patricia Im-und Export Verwaltungsgesellschaft mbH,

Leif Emanuel Kraul

και

EMI Electrola GmbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida και D. A. O. Edward, προέδρους τμήματος, R. Jolliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: L. Hewlett

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

στην υπόθεση C-92/92:

— ο Phil Collins, εκπροσωπούμενος από τον Ulrike Hundt-Neumann, δικηγόρο Αμβούργου,

— η Imtrat, εκπροσωπούμενη από τη Sabine Rojahn, δικηγόρο Μονάχου,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, επικουρούμενο από τον Alfred Dittrich, Regierungsdirektor στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης,

— η Βρετανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον John E. Collins, του Treasury Solicitor, επικουρούμενο από τον Nicholas Paines, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Henri Étienne, κύριο νομικό σύμβουλο, και τον Pieter van Nuffel, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

στην υπόθεση C-326/92:

— η EMI Electrola, εκπροσωπούμενη από τον Hartwig Ahlberg, δικηγόρο Αμβούργου,

— η Patricia GmbH και ο L. E. Kraul, εκπροσωπούμενοι από τον Rudolf Nirk, δικηγόρο στο Bundesgerichtshof,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και τον Alfred Dittrich, Regierungsdirektor στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Henri Étienne, κύριο νομικό σύμβουλο, και τον Pieter van Nuffel, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του Phil Collins, της Imtrat, εκπροσωπούμενης από τη Sabine Rojahn και τον Kukuk, δικηγόρους Μονάχου, της Patricia GmbH και του L. E. Kraul, εκπροσωπούμενων από τον Daniel Marquard, δικηγόρο Αμβούργου, της EMI Electrola και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 19ης Μαΐου 1993,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Ιουνίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 4ης Μαρτίου 1992, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Μαρτίου 1992 και πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό C-92/92, το Landgericht München I υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ.

2 Με διάταξη της 30ής Απριλίου 1992, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Ιουλίου 1992 και πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό C-326/92, το Bundesgerichtshof υπέβαλε επίσης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης, δύο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των ίδιων αυτών διατάξεων.

- 3 Τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από το Landgericht München I, στην υπόθεση C-92/92, ανέκλυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Phil Collins, τραγουδιστή-συνθέτη βρετανικής ιθαγενείας, και ενός εμπορικού διανομέα φωνογραφημάτων, της Imtrat Handelsgesellschaft mbH (στο εξής: Imtrat), σχετικά με τη διάθεση στο εμπόριο εντός του γερμανικού εδάφους ενός δίσκου compact περιέχοντος την πραγματοποιηθείσα χωρίς τη συγκατάθεση του τραγουδιστή ηχογράφηση μιας συνναυλίας που δόθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες.
- 4 Το άρθρο 96, παράγραφος 1, και το άρθρο 125, παράγραφος 1, του γερμανικού νόμου περί των δικαιωμάτων του δημιουργού της 9ης Σεπτεμβρίου 1965 (Urheberrechtsgesetz, στο εξής: UrhG) παρέχουν στον ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη, γερμανικής ιθαγενείας, για όλες τις εκτελέσεις του, την προβλεπόμενη από τα άρθρα 73 έως 84 του νόμου αυτού προστασία και του αναγνωρίζουν κυρίως το δικαίωμα να απαγορεύει τη διάδοση των εκτελέσεών του που έχουν αναπαράχθει χωρίς την άδειά του, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο έγινε η εκτέλεση. Αντιθέτως, από τις διατάξεις των παραγράφων 2 έως 6 του άρθρου 125 του UrhG, που αφορούν τους αλλοδαπούς καλλιτέχνες, όπως ερμηνεύθηκαν από το Bundesgerichtshof και το Bundesverfassungsgericht, προκύπτει ότι οι καλλιτέχνες αυτοί δεν μπορούν να επικαλούνται τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 96, παράγραφος 1, στην περίπτωση που η εκτέλεση έλαβε χώρα εκτός του γερμανικού εδάφους.
- 5 Κατόπιν υποβολής από τον Phil Collins αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Landgericht München I, με την οποία ζήτησε να ληφθούν μέτρα προκειμένου να απαγορευθεί η διάθεση στο εμπόριο του επίμαχου δίσκου, το εθνικό δικαστήριο, αφενός, έκρινε ότι οι διατάξεις του άρθρου 125 του UrhG μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στη διαφορά, αποκλειομένων ιδίως των διατάξεων της διεθνούς συμβάσεως της Ρώμης, της 26ης Οκτωβρίου 1961, περί της προστασίας των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοτηλεόρασης (*Recueil des Traités*, τόμος 46, αριθ. 7247), στην οποία δεν είχε προσχωρήσει το κράτος εντός του οποίου είχε λάβει χώρα η εκτέλεση, δηλαδή οι Ηνωμένες Πολιτείες, και, αφετέρου, διερωτήθηκε αν οι εθνικές αυτές διατάξεις συμβιβάζονται με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που θέτει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.
- 6 Υπό τις συνθήκες αυτές το Landgericht München I ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμπίπτει το δικαίωμα του δημιουργού στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, προκύπτει εξ αυτού ως άμεσο αποτέλεσμα ότι κράτος μέλος το οποίο παρέχει στους υπηκόους του προστασία των παντός είδους καλλιτεχνικών τους εκτελέσεων, ανεξαρτήτως του τρόπου των εκτελέσεων, οφείλει να παρέχει την ίδια αυτή προστασία και στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, ή συμβιβάζεται με το άρθρο 7, παράγραφος 1, διάταξη [βλ. άρθρο 125, παράγραφοι 2 έως 6, του Urheberrechts-gesetz (γερμανικού νόμου περί των δικαιωμάτων του δημιουργού) της 9ης Σεπτεμβρίου 1965] κατά την οποία η παροχή προστασίας προς τους υπη-
κόους άλλων κρατών μελών εξαρτάται από ορισμένες προϋποθέσεις;»

7 Στην υπόθεση C-326/92, τα ερωτήματα που υπέβαλε το Bundesgerichtshof ανέ-
κυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της EMI Electrola GmbH (στο εξής: EMI
Electrola) και της Patricia Im-und Export Verwaltungsgesellschaft mbH (στο εξής:
Patricia) και του διαχειριστή της, L. E. Kraul, σχετικά με τη διάθεση στο εμπόριο,
εντός του γερμανικού εδάφους, φωνογραφημάτων περιεχόντων ηχογραφήσεις
συναυλιών που έδωσε ο Cliff Richard, τραγουδιστής βρετανικής ιθαγενείας,
κατά τα έτη 1958 και 1959 στη Μεγάλη Βρετανία.

8 Η EMI Electrola κατέχει στο γερμανικό έδαφος τα αποκλειστικά δικαιώματα
εκμεταλλεύσεως των ηχογραφήσεων των συναυλιών αυτών. Υποστηρίζει ότι η
Patricia προσέβαλε τα αποκλειστικά της δικαιώματα διαθέτοντας στο εμπόριο,
χωρίς τη συγκατάθεσή της, φωνογραφήματα που αναπαράγουν τις ηχογραφή-
σεις αυτές.

9 Το Bundesgerichtshof, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε αναίρεση στο πλαίσιο της
διαφοράς αυτής, έκρινε ότι η διαφορά ενέπιπτε στις διατάξεις του άρθρου 125,
παράγραφοι 2 έως 6, του προπαρατεθέντος UrhG, αποκλειομένων ιδίως των
διατάξεων της συμβάσεων της Βέρνης της 9ης Σεπτεμβρίου 1886, διά την προ-
στασίαν των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων, όπως αναθεωρήθηκε τελι-
κώς με την πράξη των Παρισίων της 24ης Ιουλίου 1971 [OMPI (Organisation
Mondiale de la Propriété Intellectuelle), τεύχος 287], η οποία αφορά το κατά
κυριολεξία δικαίωμα του δημιουργού και όχι τα συγγενικά δικαιώματα του
καλλιτέχνη, και των διατάξεων της συμβάσεως της Ρώμης, η οποία δεν μπορεί
να εφαρμοστεί αναδρομικώς σε εκτελέσεις που έγιναν το 1958 και το 1959.

10 Στο σκεπτικό της περί παραπομπής διατάξεώς του, το Bundesgerichtshof, το
οποίο γνώριζε τα ερωτήματα που υπέβαλε στο Δικαστήριο το Landgericht

München, εκθέτει ότι, ελλείπει κοινοτικής ρυθμίσεως και ελλείπει, πλην επί ορισμένων σημείων, εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών, το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα δεν φαίνεται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου και ειδικότερα του άρθρου 7 της Συνθήκης.

- 11 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμπίπτει το δικαίωμα του δημιουργού στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που επιβάλλει το άρθρο 7, εδάφιο 1, της Συνθήκης ΕΟΚ;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, συμβιβάζεται με το άρθρο 7, εδάφιο 1, της Συνθήκης ΕΟΚ η ισχύουσα σε κράτος μέλος νομοθετική ρύθμιση περί προστασίας των καλλιτεχνικών παραστάσεων [άρθρο 125, παράγραφοι 2 έως 6 του Urheberrechtsgesetz (γερμανικού νόμου περί δικαιωμάτων του δημιουργού)], όταν αυτή δεν παρέχει στους υπηκόους κράτους μέλους τις ίδιες δυνατότητες προστασίας (εθνική προστασία) με εκείνες που παρέχει στους ημεδαπούς καλλιτέχνες;»

- 12 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά των διαφορών των κυρίων δικών, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

Επί του αντικειμένου των προδικαστικών παραπομπών

- 13 Το Δικαστήριο, δικάζον στο πλαίσιο του άρθρου 177 της Συνθήκης, δεν μπορεί να αποφανθεί σχετικά με την ερμηνεία εθνικών νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων ούτε σχετικά με το συμβιβαστό τέτοιων διατάξεων προς το κοινοτικό δίκαιο. Επομένως, το Δικαστήριο δεν μπορεί ούτε να ερμηνεύσει τις διατάξεις του UrhG ούτε να εκτιμήσει εάν συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο. Το Δικαστήριο μπορεί μόνο να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο τα αναγόμενα στο κοινοτικό δίκαιο στοιχεία ερμηνείας που θα του επιτρέψουν να

επιλύσει το νομικό πρόβλημα το οποίο ανέκυψε σε εκκρεμή ενώπιόν του δίκη (απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 1984, 91/83 και 127/83, Heineken Brouwerijen, Συλλογή 1984, σ. 3435, σκέψη 10).

- 14 Οι διατάξεις περί παραπομπής μνημονεύουν τους εθνικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή στο δικαίωμα του δημιουργού, καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 125 του UrhG οι οποίες διέπουν τα δικαιώματα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, τα αποκαλούμενα «δικαιώματα συγγενικά προς το δικαίωμα του δημιουργού». Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να καθορίσει αν οι διαφορές των κυρίων δικών εμπίπτουν στη μία ή στην άλλη από αυτές τις δύο κατηγορίες δικαιωμάτων. Όπως προτείνει η Επιτροπή, τα υποβληθέντα ερωτήματα επιβάλλεται να θεωρηθούν ως έχοντα αντικείμενο τους κανόνες που έχουν εφαρμογή σε αυτές τις δύο κατηγορίες δικαιωμάτων.
- 15 Τα ερωτήματα αυτά αφορούν τις διατάξεις του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, οι οποίες θέτουν τη γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας. Η απαγόρευση των διακρίσεων που διατυπώνεται σε αυτές τις διατάξεις έχει εφαρμογή, όπως προβλέπεται ρητώς από αυτές, μόνον εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι με τα προδικαστικά ερωτήματα ερωτάται κατ' ουσίαν:

- αν το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης κατά την έννοια του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, και αν η γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που τίθεται από το άρθρο αυτό έχει, επομένως, εφαρμογή στα δικαιώματα αυτά·
- σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν, βάσει του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, απαγορεύεται η νομοθεσία κράτους μέλους να αποκλείει τους δημιουργούς και τους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες των άλλων κρατών μελών και τους έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα από το δικαίωμα, το οποίο αναγνωρίζεται απο την ίδια αυτή νομοθεσία στους ημεδαπούς, να απαγορεύουν τη διάθεση στο εμπόριο επί του εθνικού εδάφους φωνογραφήματος παραχθέντος χωρίς τη συγκατάθεσή τους, στην περίπτωση που η εκτέλεση έλαβε χώρα εκτός του εθνικού εδάφους·

— αν ένας δημιουργός ή ένας καλλιτέχνης άλλου κράτους μέλους ή οι έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα μπορούν να επικαλεστούν ευθέως ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, προκειμένου να τύχουν της προστασίας που επιφυλάσσεται στους ημεδαπούς.

Επί της εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης στο δικαίωμα του δημιουργού και στα συγγενικά δικαιώματα

- 17 Η Επιτροπή, η Γερμανική Κυβέρνηση, η Βρετανική Κυβέρνηση, ο Phil Collins και η EMI Electrola υποστηρίζουν ότι το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, καθόσον συνιστούν ιδίως οικονομικά δικαιώματα καθορίζοντα τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα έργα και οι εκτελέσεις των καλλιτεχνών μπορούν να γίνουν αντικείμενο επί κέρδει εκμεταλλεύσεως, εμπίπτουν, όπως εξάλλου προκύπτει από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου οι οποίες εφαρμόζουν στα δικαιώματα αυτά τα άρθρα 30, 36, 59, 85 και 86 της Συνθήκης και από το ότι αποτελούν αντικείμενο έντονης νομοθετικής δραστηριότητας εντός των Κοινοτήτων, στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Στις σπάνιες περιπτώσεις όπου μια ειδική διάταξη της Συνθήκης δεν έχει εφαρμογή, πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμόζεται η γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που τίθεται από το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.
- 18 Η Imtrat υποστηρίζει αντιθέτως ότι οι προϋποθέσεις αποκτήσεως του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων, οι οποίες αφορούν όχι την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών αλλά την ύπαρξή τους, δεν εμπίπτουν, σύμφωνα με το άρθρο 222 της Συνθήκης και κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Επαναλαμβάνοντας ως προς αυτό το σημείο τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Bundesgerichtshof, η Patricia και ο L. E. Kraul ισχυρίζονται ειδικότερα ότι το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, ελλείψει κοινοτικής ρυθμίσεως ή μέτρων εναρμονίσεως κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κυρίας δίκης, δεν διείποντο από το κοινοτικό δίκαιο.
- 19 Κατά την παρούσα κατάσταση του κοινοτικού δικαίου και ελλείψει κοινοτικών διατάξεων εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών, εναπόκειται στα κράτη μέλη, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των εφαρμοστέων διεθνών συμβάσεων, να καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία εφαρμογής της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 1989, 341/87, EMI Electrola, Συλλογή 1989, σ. 79, σκέψη 11).

- 20 Το ειδικό αντικείμενο των δικαιωμάτων αυτών, όπως διέπονται από τις εθνικές νομοθεσίες, συνίσταται στο να εξασφαλίζουν την προστασία των ηθικών και περιουσιακών δικαιωμάτων των δικαιούχων. Η προστασία των ηθικών δικαιωμάτων παρέχει μεταξύ άλλων τη δυνατότητα στους δημιουργούς και στους καλλιτέχνες να παρεμποδίζουν κάθε παραμόρφωση, περικοπή ή άλλη τροποποίηση του έργου, η οποία θα προκαλούσε βλάβη στην τιμή ή στη φήμη τους. Το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα έχουν χαρακτήρα περιουσιακό και καθόσον προβλέπουν τη δυνατότητα εμπορικής εκμεταλλεύσεως της θέσεως σε κυκλοφορία του προστατευόμενου έργου, ιδιαίτερα υπό τη μορφή χορηγουμένων αδειών εκμεταλλεύσεως έναντι καταβολής δικαιωμάτων (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981, 55/80 και 57/80, Musik-Vertrieb Membran, Συλλογή 1981, σ. 147, σκέψη 12).
- 21 Όπως τόνισε το Δικαστήριο σ' αυτή την τελευταία απόφαση (σκέψη 13), η εμπορική εκμετάλλευση του δικαιώματος του δημιουργού δεν συνιστά μόνον πηγή εσόδων για τον δικαιούχο του, αλλά συνιστά επίσης μια μορφή ελέγχου της εμπορίας από τον δικαιούχο, τις εταιρίες διαχείρισεως και τους κατόχους αδειάς εκμεταλλεύσεως. Από την άποψη αυτή, η εμπορική εκμετάλλευση του δικαιώματος του δημιουργού δημιουργεί τα ίδια προβλήματα με εκείνα που δημιουργεί η εκμετάλλευση οποιουδήποτε άλλου δικαιώματος βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.
- 22 Όπως τα άλλα δικαιώματα βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, τα αποκλειστικά δικαιώματα που απονέμει η πνευματική ιδιοκτησία είναι ικανά να επιδράσουν στο εμπόριο προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και στις σχέσεις ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Κοινότητας. Για τον λόγο αυτό και όπως έχει κριθεί από το Δικαστήριο κατά πάγια νομολογία, τα δικαιώματα αυτά, μολονότι διέπονται από τις εθνικές νομοθεσίες, υπόκεινται στους κανόνες της Συνθήκης και εμπίπτουν, επομένως, στο πεδίο εφαρμογής αυτής.
- 23 Συνεπώς, υπόκεινται, παραδείγματος χάριν, στις διατάξεις των άρθρων 30 και 36 της Συνθήκης περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα μουσικά έργα ενσωματώνονται στα φωνογραφήματα τα οποία αποτελούν εμπορεύματα των οποίων η εμπορία στο έδαφος της Κοινότητας διέπεται από τις προπαρατεθείσες διατάξεις (βλ., κατ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση Musik-Vertrieb Membran, σκέψη 8).

- 24 Κατά τον ίδιο τρόπο και οι δραστηριότητες των εταιριών διαχείρισεως των δικαιωμάτων του δημιουργού υπόκεινται στις διατάξεις των άρθρων 59 και 66 της Συνθήκης περί της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών. Όπως έχει πει το Δικαστήριο στην απόφαση της 2ας Μαρτίου 1983, 7/82, GVL κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 483, σκέψη 39), οι δραστηριότητες αυτές δεν πρέπει να είναι διαρρυθμισμένες κατά τρόπον ώστε να έχουν ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών και ιδίως της αξιοποίησης των δικαιωμάτων των εκτελεστών, σε τέτοιο βαθμό που να δημιουργούνται διαχωριστικοί φραγμοί στο εσωτερικό της κοινής αγοράς.
- 25 Τέλος, τα αποκλειστικά δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας υπόκεινται στις διατάξεις της Συνθήκης περί του ανταγωνισμού (βλ. απόφαση της 8ης Ιουνίου 1971, 78/70, Deutsche Grammophon, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 839).
- 26 Εξάλλου, το Συμβούλιο, ακριβώς για να αποφύγει τους κινδύνους εμποδίων στις συναλλαγές και στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, εξέδωσε, κατά χρόνο μεταγενέστερο από τις διαφορές των κύριων δικών, βάσει του άρθρου 57, παράγραφος 2, και των άρθρων 66 και 100 Α της Συνθήκης, την οδηγία 92/100/ΕΟΚ, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61).
- 27 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, τα οποία, λόγω ιδίως των αποτελεσμάτων τους επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου προϊόντων και υπηρεσιών, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, υπόκεινται αναγκαίως, χωρίς μάλιστα να χρειάζεται να υπαχθούν στις ειδικές διατάξεις των άρθρων 30, 36, 59 και 66 της Συνθήκης, στη γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που τίθεται από το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.
- 28 Συνεπώς, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, κατά την έννοια του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο· επομένως, η γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που θέτει το άρθρο αυτό έχει εφαρμογή επί των δικαιωμάτων αυτών.

Επί των διακρίσεων κατά την έννοια του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης

29 Η Imtrat και η Patricia υποστηρίζουν ότι η διαφοροποίηση η οποία γίνεται, στις αναφερόμενες από τα εθνικά δικαστήρια περιπτώσεις, μεταξύ ημεδαπών και υπηκόων των άλλων κρατών μελών δικαιολογείται αντικειμενικά από τις ανομοιοότητες που υφίστανται μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών και από το γεγονός ότι δεν έχουν ακόμη προσχωρήσει στη σύμβαση της Ρώμης όλα τα κράτη μέλη. Υπό τις συνθήκες αυτές, η εν λόγω διαφοροποίηση δεν αντίκειται στο άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.

30 Δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 7 δεν αφορά τις ενδεχόμενες διαφορές στη μεταχείριση και τις στρεβλώσεις που μπορούν να προκύψουν για τα πρόσωπα και τις επιχειρήσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Κοινότητας από τη διάσταση που υφίσταται μεταξύ των νομοθεσιών των διαφόρων κρατών μελών, εφόσον αυτές καταλαμβάνουν κάθε πρόσωπο που εμπίπτει στην εφαρμογή τους, σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και ανεξαρτήτως της ιθαγενείας τους (απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1969, 14/68, Wilhelm κ.λπ., Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1, σκέψη 13).

31 Έτσι, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Imtrat και η Patricia, ούτε οι ανομοιοότητες μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών περί της προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων ούτε το γεγονός ότι δεν έχουν ακόμη προσχωρήσει στη σύμβαση της Ρώμης όλα τα κράτη μέλη μπορούν να δικαιολογήσουν προσβολή της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, που τίθεται από το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.

32 Το άρθρο 7 της Συνθήκης, απαγορεύοντας «κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας», απαιτεί τα πρόσωπα που βρίσκονται σε κατάσταση διεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο να τυγχάνουν απολύτως ίσης μεταχειρίσεως με τους υπηκόους του κράτους μέλους (απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989, 186/87, Cowan, Συλλογή 1989, σ. 195, σκέψη 10). Επομένως, στο μέτρο που ισχύει η αρχή αυτή, απαγορεύεται ένα κράτος μέλος να εξαρτά τη χορήγηση ενός αποκλειστικού δικαιώματος από την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος είναι ημεδαπός.

33 Επομένως, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αυτό

απαγορεύει στη νομοθεσία κράτους μέλους να αποκλείει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τους δημιουργούς και τους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες των άλλων κρατών μελών και τους έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα από το δικαίωμα, το οποίο αναγνωρίζεται από την ίδια αυτή νομοθεσία στους ημεδαπούς, να απαγορεύουν τη διάθεση στο εμπόριο, επί του εθνικού εδάφους, φωνογραφήματος παραχθέντος χωρίς τη συγκατάθεσή τους, στην περίπτωση που η εκτέλεση έλαβε χώρα εκτός του εθνικού εδάφους.

Επί των αποτελεσμάτων του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης

- 34 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα ίσης μεταχειρίσεως, που προβλέπεται στο άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, παρέχεται ευθέως από το κοινοτικό δίκαιο (προπαρατεθείσα απόφαση Cowan, σκέψη 11). Επομένως, μπορεί να γίνει επίκληση του δικαιώματος αυτού ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου προκειμένου να ζητηθεί από αυτό να μην εφαρμόσει τις ενέχουσες διακρίσεις διατάξεις ενός εθνικού νόμου οι οποίες αρνούνται στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών την προστασία την οποία παρέχουν στους ημεδαπούς.
- 35 Επομένως, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι μπορεί να γίνει ευθέως ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου επίκληση της προβλεπόμενης από το άρθρο αυτό αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων από δημιουργό ή καλλιτέχνη άλλου κράτους μέλους ή από τους έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα, προκειμένου να ζητηθεί η παροχή της προστασίας που χορηγείται στους ημεδαπούς δημιουργούς και καλλιτέχνες.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 36 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτόντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Landgericht München I, με διάταξη της 4ης Μαρτίου 1992, και το Bundesgerichtshof, με διάταξη της 30ής Απριλίου 1992, αποφαίνεται:

- 1) Το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, κατά την έννοια του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο· επομένως, η γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που θέτει το άρθρο αυτό έχει εφαρμογή επί των δικαιωμάτων αυτών.
- 2) Το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αυτό απαγορεύει στη νομοθεσία κράτους μέλους να αποκλείει τους δημιουργούς και τους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες των άλλων κρατών μελών και τους έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα από το δικαίωμα, το οποίο αναγνωρίζεται από την ίδια αυτή νομοθεσία στους ημεδαπούς, να απαγορεύουν τη διάθεση στο εμπόριο, επί του εθνικού εδάφους, φωνογραφήματος παραχθέντος χωρίς τη συγκατάθεσή τους, στην περίπτωση που η εκτέλεση έλαβε χώρα εκτός του εθνικού εδάφους.
- 3) Το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι μπορεί να γίνει ευθέως ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου επίκληση της προβλεπόμενης από το άρθρο αυτό αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων από δημιουργό ή από καλλιτέχνη άλλου κράτους μέλους ή από τους έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα, προκειμένου να ζητηθεί η παροχή της προστασίας που χορηγείται στους ημεδαπούς δημιουργούς και καλλιτέχνες.

Due	Mancini	Moitinho de Almeda	Edward
Joliet	Schockweiler	Grévisse	Zuleeg
			Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 20 Οκτωβρίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

J.-G. Giraud

O. Due